

FICHE - ALTERNATIEVEN VOOR VERHARDE PADEN

Een goed begaanbaar tuinpad biedt een perfecte balans tussen comfort en ecologie. Volledige verharding is zeker niet nodig!

Veel verharding in de tuin heeft verschillende nadelige effecten:

- je hebt meer last van droogte;
- een hoger risico op wateroverlast;
- meer last van hitte;
- en het bodemleven raakt verstoord.

Door delen van de tuin te verharden, verkleint de oppervlakte om hemelwater in de bodem te laten dringen (= infiltreren). Door de verharding wordt de bodem deels ondoordringbaar en minder in staat om hemelwater op te nemen. Het hemelwater vloeit via de verharde oppervlakten versneld naar een lager gelegen deel op of naast de verharding, met plaatselijke wateroverlast tot gevolg. Met minder verharding en meer groen zorg je op hete dagen bovendien voor een aangzamere omgevingstemperatuur in je tuin.

Een slim tuinpad houdt rekening met het effect op de gevolgen van de klimaatverandering, zoals hitte, droogte en wateroverlast. En het bevordert bovendien de biodiversiteit in je tuin.

Wat zijn de alternatieven?

Er zijn meerdere opties, waarbij de boodschap telkens is dat je moet proberen je tuin zo weinig mogelijk te verharden.

- **Kasseien met brede voegen**

Wens je toch een verhard pad of een verharde oprit aan te leggen, kies dan niet voor volledig gesloten systemen als betonplaten, klinkers of asfalt, maar voor een verharding met brede open voegen. Een mooi voorbeeld zijn kasseien. Vul de brede voegen op met grond die je inzaait met een kruidenvoegenmengsel. De opbouw van kruidenvoegen bij een pad van kasseien is dezelfde als bij stapstenen. **Kijk voor meer info in de fiche 'Stapstenen plaatsen'.**

- **Stapstenen**

Met stapstenen verklein je de verharde oppervlakte. Breng tussen de brede voegen gras, kruiden of lage bodembedekkers aan. Zo laat je hemelwater perfect infiltreren in de bodem. **Hoe je een pad van stapstenen aanlegt, leer je in de *fiche* 'Stapstenen plaatsen'.**

- **Houten paden**

Houten paden zijn klimaatrobuuster dan verharde paden met een fundering omdat hemelwater hier nog gemakkelijker in de bodem infiltreert. Kies bij de aanleg van een houten pad voor duurzaam hardhout met een FSC- of PEFC-label. Dit hout is afkomstig uit een duurzaam beheerd bos en gaat jarenlang mee.

Pas wel op voor uitschuivers: span fijnmazig kippengaas over het hout voor een veilige grip.

- **Vlonderpad**

Een vlonderpad is ideaal voor nattere zones, maar je kan het overal in de tuin aanleggen. Het is een zwevend pad dat steunt op een constructie van houten palen. Gebruik hiervoor hout met een lange levensduur, zoals robinia (acacia) of tamme kastanje.

- **Knuppelpad**

Een knuppelpad is een zeer oude techniek om onverharde paden aan te leggen in natte zones. Maar het is zeker zo mooi in een natuurlijke tuin. Het pad oogt charmant en robuust en is nog eens simpel aan te leggen ook. Wat je nodig hebt, zijn boomstammen (liefst van zwarte els of wilg) van minimum 12 centimeter dik. Zaag de boomstammen op de gewenste breedte (van het pad), legt ze naast elkaar op de grond en graaf ze deels in. Een ideale oplossing voor wie els of wilg in de tuin heeft staan.

- **Houtschijven**

Ook leuk is een pad met houtschijven. Zaag een boomstam in schijven en leg deze op de grond als pad.

- **Snipperpad**

Heb je veel heesters en bomen in de tuin die je geregeld moet snoeien? Dan kan je de takken met een hakselaar snipperen en gebruiken voor een pad. Zo hergebruik je niet alleen je tuinafval, maar hou je ook droge voeten. Leg de laag snippers zeker 10 centimeter dik. Je kan snipperpaden op verschillende manieren afboorden: met een laag vlechtwerk, boomstammen, rotsblokken, oude pannen, ... De mogelijkheden zijn oneindig. Deze paden zijn ideaal op plaatsen waar gras minder goed groeit. Je kan in de plaats van houtsnippers ook boomschors gebruiken.

- **Gazonpad**

Ook een kort gemaaid gazonpad is goed begaanbaar. Gazonpaden zijn een geschikte oplossing in je bloemrijk grasland en tegen of tussen je vasteplantenborders. Let op, dergelijke paden zijn minder geschikt voor intensief dagdagelijks gebruik. Bij intensief gebruik worden ze kaal en modderig. In een bloemrijk grasland hebben deze paden een leuke meerwaarde. Zo kan je op ieder gewenst moment het pad eens verleggen.

Een gazonpad tegen of tussen vaste plantenborders moet je maaien met opvang, anders komt het gemaaid gras in de voorste rij vaste planten terecht. Steek de gazonkant jaarlijks ook één à twee keer af, zodat het gras niet in de border ingroeit. Of werk met goede bodembedekkers in de border, die je in het gazon laat ingroeien (en die je mee wegmaait).

Foto's: © Wim Collet